

Sudkyňa Pružinec Eren: Po kauze Záleskej s Tódovou môžu ľudia pochybovať o objektívnosti súdov!

Nie je to ich súkromná vec, hrozí reálne riziko, že ľudia začnú pochybovať o objektivite a nezávislosti súdov! Tak hovoria mnohí odborníci z oblasti justície potom, čo sa na verejnosti objavilo video zo spoločnej dovolenky Pamelý Záleskej a Moniky Tódovej. Vzťah dvojice by nikoho nezaujímal, ak by nešlo o významnú sudkyňu, ktorá rieši závažné prípady, a známu investigatívnu novinárku, ktorá sa venuje – či ako tvrdí venovala – práve tejto oblasti. Ku kauze sa už vyjadrili mnohí, politici aj odborníci. Ako môže veľmi nepríjemne zasiahnuť súdy a ľudí v talároch, hovorí JUDr. Ayše Pružinec Eren, sudkyňa Krajského súdu Bratislava, členka Súdnej rady a viceprezidentka Združenia sudcov Slovenska.

Je blízky osobný vzťah sudkyne Záleskej a novinárky Tódovej ich súkromnou záležitosťou?

- Nie. Obidve sú totiž verejne známymi osobami, pani Tódová bola svojím zamestnávateľom označovaná za investigatívnu novinárku a kolegyňa Záleská predsedom Súdnej rady dokonca za významnú sudkyňu.

Ako hodnotíte skutočnosť, že Pamela Záleská sa k svojmu vzťahu s Monikou Tódovou od objavenia sa videa nijako nevyjadrila?

- Ku kauze sa už vyjadrili skoro všetci. Predseda ŠTS, predseda Súdnej rady, kolegyne Kosovová a Jelinková, kolega Peter Šamko, dotknutá novinárka, šéfredaktor denníka, v ktorom pracuje, predstaviteľka mimovládnej organizácie Zastavme korupciu, bývalá novinárka denníka SME Petková. Z pohľadu justície ohromujúco chýba najpodstatnejšie vyjadrenie, sudkyne Pamelý Záleskej. Prečo najpodstatnejšie? Sudkyňa Záleská participuje na živote našej spoločnosti, je tvárou súdu, o ktorom jeho predseda Hrubala tvrdí, že také závažné trestné kauzy, aké rozhoduje ŠTS, nerozhoduje žiadny iný trestný súd v našom štáte a nikto zo sudcov nevisí na gatiach žiadnemu politikovi alebo novinárovi.

Takže sudkyňa Záleská mala jednoznačne vyjadriť svoj názor na celú vec?

- Ako viceprezidentka Združenia sudcov Slovenska (ZSS) si dovoľím poukázať na diametrálne odlišný postoj, ktorý kolegyňa Záleská zaujala po policajnej akcii v auguste 2019. Potrebu vyjadriť sa pociťovala po zasadnutí Celorepublikovej rady ZSS v septembri 2019, keď sa v plnom rozsahu dištancovala od prijatého Vyhlásenia k policajným

zásahom vo vzťahu k niektorým sudcom, ktorým boli odobrané mobilné telefóny, dôvodiac tým, že Vyhlásenie neprihliada na existujúce znenie Etického kódexu sudcu! Zároveň uviedla, že ona osobne si takto reformu justície a zvyšovanie jej dôveryhodnosti nepredstavuje! Vtedy ako členka Celorepublikovej rady apelovala na ZSS, aby okrem ponosovania sa na správanie OČTK a konanie žurnalistov vyhotovilo Vyhlásenie, v ktorom by označilo aj ďalšie subjekty zodpovedné za reálne znižovanie dôveryhodnosti súdnictva u občanov, a v ktorom by zaujalo jednoznačný postoj k subjektom, ktoré nielenže napomáhajú ohrozovať, ale aj priamo ohrozujú základy demokratického a právneho štátu.

Hovoríte, že to nebol jediný prípad, keď sa sudkyňa Záleská ozvala...

- V marci 2020 po policajnej akcii „Búrka“ žiadala, aby ZSS ukázalo, aký priepastný rozdiel je medzi sviňami, ktoré na celé roky zašpinili justíciu a dlhé roky ju systematicky krivili, a tými ostatnými, ktorí vyhrali poctivo výberové konanie a vážia si talár a všetko, čo to povolanie predstavuje a má predstavovať (zrejme myslela seba). Tvrdila, že nejde o jednotlivcov, ale o systémovú chybu, o ktorej dobre vieme, že je presiaknutá všade, počnúc výberovými konaniami na sudcov, na predsedov súdov a na všetko. Vyjadrila sa aj k súdu, na ktorom pôsobila 15 rokov, s tým, že ani Nitra nie je výnimkou, pretože tam toho videla a zažila dosť. Zdôrazňovala, že sme úradníci štátu, vykonávatelia súdnej moci a nie trafikanti, ktorí sa boja o dôchodky a chránia vlastné zadky. Prečo teraz mlčí a nepociťuje rovnakú potrebu zachraňovať reputáciu justície v očiach celej spoločnosti, ktorú jej milostný vzťah s novinárkou, ktorá pravidelne publikovala články o jej kauzách, opäť nahlodal? Ide predsa o osobu, ktorá vyhrala poctivo výberové konanie, váži si talár, v nedávnej minulosti žiadala pomenovať všetky subjekty, ktoré sú zodpovedné za reálne znižovanie dôveryhodnosti občanov v justíciu, a preto je zarážajúce, že sa teraz v tejto skupine nenašla.

Podkopáva teda vzťah sudkyne Záleskej s novinárkou Tódovou dôveru v nestrannosť a nezávislosť rozhodovania tejto sudkyne?

- Sudkyňa Záleská mala byť prvou osobou, ktorá mala vyvrátiť pochybnosti verejnosti po medializovaní jej privátneho vzťahu s novinárkou dvorného denníka, ktorá významne oslavovala rozhodovaciu činnosť svojej intímnej priateľky (keďže predseda Súdnej rady odhalil, že tvoria rodinu). Pretože vzbudzuje absolútne opodstatnené kolosálne pochybnosti verejnosti, ale aj sudcovského stavu o nezávislom, nestrannom a spravodlivom rozhodovaní tejto sudkyne a zároveň ide nesporne o otázku verejného záujmu.

Mala sa sudkyňa Záleská aktívne vylúčiť z rozhodovania o trestných veciach, o ktorých intenzívne písali Monika Tódová a Denník N? Ide najmä o kauzy Kováčik, Imrecze, Haščák, Lindtner?

- Vzhľadom na časy, ktoré žijeme, nemusela sa. Na jej vylúčenie z trestného konania o obžalobe JUDr. Davida Lindtnera predsa senátu NS SR nestačilo ani to, že sa o všetkých obvinených sudcoch v policajnej akcii „Búrka“, teda aj o ňom, v marci 2020 vyjadrila ako o sviniach, ktoré systematicky roky krivili a špinili justíciu a zároveň spochybnila prezumpciu nevinu.

Ako hodnotíte vo svetle odhalenia blízkeho vzťahu Tódová – Záleská nedávne vyjadrenia sudkyne, ktoré k jej vzťahu k novinárke odzneli na zasadnutí Súdnej rady v máji tohto roku? Záleská sa vtedy vyjadrila: „Absolútne vylučujem, že by som pani redaktorka Tódovej sprístupnila informácie, o ktorých sa dozviem pri výkone svojho povolania a kde som viazaná mlčanlivosťou...“

- Za zarážajúce považujem predovšetkým to, že okrem JUDr. Dany Jelinkovej Dudzíkovej a mňa nemal potrebu žiadny iný člen Súdnej rady sa na tomto zasadnutí kolegyne Záleskej čokoľvek opýtať. Ešte predtým, ako prišlo k jej vypočutiu, odznela skoro hodinu trvajúca rozprava, z ktorej bez akýchkoľvek pochybností vyplýval jasný zámer predsedu Súdnej rady Mazáka, že podnet advokátskej kancelárie Škubla, ktorá zastupuje Ing. Haščáka, bude „hodený do koša“. Kto si prečítal či už môj prepis tohto bodu, alebo počúval zvukový záznam z vypočutia kolegyne Záleskej, bude so mnou súhlasiť, že sa zámerne vyhla odpovedi na opakovane položenú priamu otázku, ktorá sa týkala výlučne jej vzťahu s novinárkou Tódovou. Nereagovala ani na obsah podnetu, v ktorom bola zrozumiteľne uvedená časová os, na základe ktorej nadobudol Ing. Haščák podozrenie, že úniky zo spisu k novinárke Tódovej zabezpečila v jeho veci konajúca sudkyňa Záleská. Ona iba odmietala podozrenie, že svojej partnerke informácie zo spisu Ing. Haščáka alebo iných poskytla.

Ako vnímate aktuálne vyjadrenie Jána Mazáka, ktorý nevidí dôvod, aby sa Súdna rada, ktorej je predsedom, zaoberala vzťahom Záleskej a Tódovej?

- Vôbec ma neprekvapilo, iné som nečakala. Za všetko hovorí to, že pán Mazák označil za významnú sudkyňu osobu, ktorá po pár mesiacoch svojho pôsobenia na ŠTS dostala už v apríli 2020 napomenutie (disciplinárny postih) za to, že v troch veciach zo siedmich, ktoré jej boli pridelené, nielenže nenapísala rozsudky v zákonnej lehote, ale ani nepožiadala o jej predĺženie. V komunikácii ZSS spochybnila prezumpciu nevinu a sudcov nazvala sviňami, obžalovaného psom. Na hlavnom pojednávaní v priamom prenose najprv oznámi, že svedok Zeman svoju neúčasť ospravedlnil, po zistení, že ušiel, si záhadne zistí jeho telefónne číslo, zavolá mu a oznámi mu, netušiac, že je odpočúvaný, že jeho ospravedlnenie z hlavného pojednávania tlmočila (!). Je to sudkyňa, ktorej dve rozhodnutia v medializovaných väzobných kauzách (Haščák a sudkyňa Kyselová) boli zrušené Najvyšším súdom z dôvodu, že žiadne dôkazy, o ktorých vo svojich rozhodnutiach písala, neexistovali. Pre jej nečinnosť (teda prietahy) musel Najvyšší súd prepustiť z väzby údajného trojnásobného vraha. Známa je i nedávna kauza inzulin, kde rodina

obžalovaného obviňuje sudkyňu, že mu nedovolila ako cukrovkárovi zobrať si inzulín. Najnovšie sa objavila medializovaná informácia, že predseda ŠTS podal na túto sudkyňu disciplinárny návrh opäť za nenapísané rozhodnutia v zákonom stanovenej lehote.

Áno, je zarážajúce, že sudkyňa môže mať za sebou toľko prešľapov a priestupkov a naďalej je nadriadeným považovaná za významnú...

- Som presvedčená, že od volieb 2020 sa v justícii vďaka dnes už poslankyni Kolíkovej, politického nominanta v Súdnej rade predsedu Mazáka a predsedu ŠTS - vytvorila „kasta“ našich ľudí, ku ktorým sa kompetentní správajú ako k nedotknuteľným a je im dovolené úplne všetko. Rozdielnosť ich prístupu k „naším sudcom“ a tým druhým je zreteľný.

Viete uviesť aj konkrétne prípady?

- Politická nominantka v Súdnej rade Javorčíková deň po zverejnení otvoreného listu sudcu Števíka pani prezidentke navrhne Súdnej rade riešiť, či nekonal v rozpore so sudcovskou etikou. Sudca Šamko (dnes už aj člen Súdnej rady) je okamžite pánom Mazákom disciplinárne napomenutý za to, že na tri dni zverejnil celú Threemu na Právnych listoch - a to napriek tomu, že Denník N nelegálne úniky z Threemy zverejňoval od októbra 2019 a financujú ho tí istí digitálni oligarchovia, ktorí nesú spoluzodpovednosť za informačnú bezpečnosť prokuratúry a súdnictva v SR. Na sudcu Moznera, na základe podnetu jeho kolegu Klimenta, adresovaného vtedy ministerke Kolíkovej, podá táto v deň svojho odchodu z tejto pozície disciplinárny návrh za priedahy. A ten istý sudca Kliment napriek piatim nálezom Ústavného súdu SR, ktorými boli zrušené protiústavné väzobné rozhodnutia jeho senátu, nečelí žiadnemu postihu – hoci pre jeho nezákonnú rozhodovaciu činnosť sedeli obvinení rok a viac v kolúznež väzbe. Rovnako aj sudkyňa ŠTS Záleská, už napomenutá za nenapísané rozhodnutia v zákonnej lehote, po medializácii, že pre jej opakované priedahy musel byť z väzby prepustený viacnásobný vrah, obide iba s akýmsi pohovorom so svojím predsedom súdu - pričom je nutné zdôrazniť, že pohovor ako formu disciplinárneho postihu sudcu zákon ani nepozná. Sudca toho istého súdu, Michal Truban, ktorý potom, čo nevezme Ing. Bödora do väzby, čelí aj s celou svojou rodinou najprv mediálnemu lynču poslanca Šeligu, Denníka N, a potom predseda ŠTS Hrubala ruka v ruke s predsedom Súdnej rady Mazákom podajú naňho disciplinárny návrh, zvolajú tlačovku, na ktorej zapálene informujú o nevyhnutnosti tohto kroku a žiadajú dokonca preloženie Trubana na súd nižšieho stupňa. Zdôvodňujú to tým, že sám seba nenamietol, keďže jeho meno spomenul svedok vypovedajúci v predmetnej veci. Napokon o tejto kauze rozhoduje sudca, ktorý je v priateľskom vzťahu s poslancom Šeligom, a napriek tomu nie je z konania vylúčený... A mohla by som pokračovať.

Aký dosah bude mať podľa vás diskusia o vzťahu Záleskej a Tódovej na dôveryhodnosť sudcov zo strany verejnosti?

- Negatívny. Ja som však už v roku 2020 verejne tvrdila, že k znížovaniu dôveryhodnosti

občanov v justíciu prispievali vtedy ministerka Kolíková a pán Mazák, ktorým ako jediným predstaviteľom súdnej moci bol permanentne poskytovaný rozsiahly mediálny priestor, najmä v Denníku N. Neštítali sa totiž označovať každého oponenta „reformy“ justície za zástancu korupčného správania a údajne nefunkčného justičného systému. V podstate kriminalizovali celý sudcovský stav, ktorého súčasťou však pani Kolíková nikdy nebola a pán Mazák 30 rokov. Táto najnovšia kauza, ku ktorej nemá potrebu sa vyjadriť sudkyňa Špecializovaného trestného súdu, mediálne presviedčanie verejnosti, že ide o ich súkromie, do ktorého nikoho nič nie je, je neprípustné bagatelizovanie vzniknutej situácie. Preto je prirodzené, že znechutenie občanov alebo ich nedôvera v sudcovský stav sa ešte viac prehĺbi. V tomto kontexte paradoxne vyznieva článok predsedu Súdnej rady pána Mazáka, v ktorom v roku 2017 uviedol, že na Slovensku až 46 percent sudcov tvrdí, že na konanie individuálnych sudcov mali vplyv médiá. Zároveň, že to potvrdzuje fakt, že veľkú mieru zodpovednosti za právny štát a dôveru v súdnictvo nemajú len justičné orgány, ale svojou mierou aj médiá, čo svedčí o nutnosti objektívnejšej informovanosti a zlepšenia komunikácie z oboch strán. Zaujímavé, nie však prekvapivé, je to, že pri sudkyňi Záleskej možnosť vzájomného informovania sa s novinárkou Tódovou vylúčil.

Podľa vášho názoru a možno aj názoru kolegov, s ktorými hovoríte, ako by sa mala zachovať v tejto situácii Pamela Záleská? Môže naďalej dôveryhodne a nestranne vykonávať funkciu sudcu Špeciálneho trestného súdu, ktorý rozhoduje aj závažné kauzy?

- Kolegovia, s ktorými som mala možnosť sa o tejto kauze rozprávať, zastávajú rovnaký názor ako ja. Nikto z nich nepredpokladal, že kolegyňa Záleská prejde túto celou verejnosťou rezonujúcu aféru mlčaním. K druhej časti otázky: sudcovia z „Búrky“ okrem toho, že mali okamžite pozastavený výkon funkcie sudcu, čelili aj disciplinárnym návrhom za to, že nevedeli Súdnej rade zodpovedať otázku, prečo o nich niekto tretí v Threeme komunikoval.

Podľa našich informácií mala byť sudkyňa Pamela Záleská v konflikte záujmov už v roku 2016 počas výkonu funkcie na Okresnom súde v Nitre, a tiež pre údajný vzťah. Viete o tom niečo?

- Sudcovia netvorí početnú komunitu, a preto sa rôzne informácie medzi nami šíria rýchlo. Jednu takúto som zachytila aj ja, že pani Záleská mala mať intímny vzťah s predsedníčkou senátu súdu vyššieho stupňa, ktorý rozhodoval o odvolaniach proti jej rozhodnutiam. Celý život som však sudkyňou bratislavských súdov, a preto túto informáciu nedokážem verifikovať.

Názory novinárov na vzťah Pamely Záleskej a Moniky Tódovej už prebehli médiami, aj s ohľadom na novinársku etiku, a sú, samozrejme, rôzne. Ako na kauzu reagujú sudcovia

medzi sebou? Súhlasia s pánom Mazákom?

- Tí, s ktorými som hovorila, a nie je ich málo, volajú už dlhý čas po iniciovaní návrhu na odvolanie pána Mazáka z funkcie predsedu Súdnej rady. Ich hlasy po jeho vyjadrení k tejto kauze iba zosilneli.

Bude sa skúmať spätne v určitých sporných veciach vo vzťahu k novinárke, či nedošlo k úniku informácií?

- K tejto otázke sa neviem vyjadriť, ale myslím si, že pre viacerých odsúdených bude impulzom na podanie dovolania v ich veciach, pretože sa pokúsia namietajú, že o ich prípade nerozhodol nestranný (zákonný) sudca.

Monika Tódová povedala, že hodnotí prácu ŠTS, kde jej partnerka pracuje, nie však ju konkrétne. Je podľa vás v poriadku, aby vôbec hodnotila sudcov vo všeobecnosti v kontexte tejto kauzy?

- Vysvetlenie pani Tódovej vyznieva absolútne tendenčne a najmä nepresvedčivo. Zároveň si nemyslím, že jej informovanie je objektívne, pretože v posledných troch rokoch sa zamerala na trestné konania špeciálne na Špecializovanom trestnom súde, na ktorom od roku 2019 pracuje, ako sa práve ukázalo, jej partnerka. Pravidelne mediálne „odsudzovala“ viacerých obvinených, čím zlyhala pri rešpektovaní práva obvinených na to, aby boli pokladaní za nevinných. Svojou masívnou diskreditačnou a manipulatívnu mediálnou kampaňou vo vzťahu k niektorým obvineným (generál Lučanský, JUDr. Kováčik, JUDr. Jankovská, Ing. Haščák), porušovala ústavný princíp prezumpcie nevinoty a právo obvinených na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zasahovala do osobnostných práv obvinených a zároveň zasahovala do nezávislého rozhodovania súdov, a to bez ohľadu na jej vzťah so sudkyňou Záleskou

Môžete uviesť niektoré konkrétne vyjadrenia a články Moniky Tódovej?

- Je nutné pripomenúť napríklad článok po smrti generála Lučanského, ktorého do kolúzneho väzby poslala 6. 12. 2020 sudkyňa Záleská. Novinárka v článku napísala, že „je ťažko predstaviteľné, ako by súd (rozumej magisterka Záleská) odôvodnil to, keby Lučanského do väzby nevezal“. A vraj je „veľmi pravdepodobné, že Najvyšší súd by dôvodnosť Lučanského väzby potvrdil“. Netreba verejnosti pripomínať, že práve Denník N disponoval rozhodnutiami ŠTS a NS SR skôr, ako boli doručené obvineným alebo ich advokátom. Ako prvý ich aj komentoval. Rovnako tak sú známe masívne úniky zo živých trestných vecí, zverejňovaný obsah výpovedí svedkov a ich komentovanie novinármi tohto denníka, a to všetko bez povšimnutia OČTK.

Spomínaný Denník N kritizoval minulý týždeň aj vás...

- V súvislosti s hodnotením sudcov alebo ich rozhodnutiami týmto denníkom ma minulý

týždeň upozornili kolegami na mediálnu nakladačku, ktorú mi uštedril šéfredaktor Denníka N Kostolný. Vraj ho prekvapil rozsudok, ktorým bola poslancovi Baránikovi uložená povinnosť ospravedlniť sa mi a zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v sume 70 000 eur. Podľa šéfredaktora som ja sama mojím správaním dala dosť veľký priestor na to myslieť si, že nie vždy som postupovala úplne ideálne. V súvislosti s mojou verejnou prezentáciou vyslovil hodnotiaci úsudok, že nie som veľkou hviezdou slovenského súdnictva a spravodlivosti. Trápilo ho, že sa už zdalo, že aj v súdnictve prebehne nejaký typ spamätania sa, uvedomenia sa a odvahy pomenovať, že aj medzi sudcami sú ľudia, ktorí sa nesprávajú slušne, nekorupčne. Avšak sudcovia sa podľa neho navzájom držia a čokoľvek sa stane, tak sú úplne samostatnou kategóriou ľudí. Vníma to tak, že aj ja som čiastočne ten prípad. Aj z tohto vyplýva, že nielen pani Tódová, ale ani jej „šéf“ v prípade, ak nejde o režimového sudcu, nemajú žiadne zábrany bezohľadne a bez akýchkoľvek dôkazov podsúvať verejnosti, že som si devastačné výroky poslanca Baránika na moju adresu vlastne zaslúžila - za to, že sa nesprávam slušne a nekorupčne. Dokonca šéfredaktor Kostolný nemal zábrany spochybniť zákonnosť tohto rozhodnutia.

Takže médiá môžu výrazne ovplyvniť vnímanie súdnych káuz verejnosťou?

- Je nesporné, že tí, ktorí majú obmedzené skúsenosti so súdnictvom, si názor vytvárajú podľa spravodajstva médií. Pretože rozhodnutia súdov nečítajú, robia si závery na základe zjednodušených správ, ktoré im poskytnú novinári. Sila mediálneho vplyvu na sudcu sa zvyšuje najmä v situácii, ak si je vedomý, že jeho rozhodnutie bude podrobené negatívnejmu hodnoteniu. Najjednoduchšou cestou, ako sa zbaviť mediálneho tlaku, je rozhodovať v súlade s očakávaním médií. A to by bol pomyselný posledný kliniec do rakvy demokracie a právneho štátu.